

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА**

71 – 35 / 12
Београд

дел.бр. 7694

датум: 30. 03. 2012. г.

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
ПОКРАЈИНСКИ ОМБУДСМАН

BEOGRADSKI CENTAR
ZA LJUDSKA PRAVA

НАЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗАМ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

**МОНИТОРИНГ УСТАНОВА
У КОЈИМА СЕ НАЛАЗЕ
ЛИЦА ЛИШЕНА СЛОБОДЕ**

**МОНИТОРИНГ
ПОЛИЦИЈСКИ УПРАВА И СТАНИЦА**

Извештај

О ПОСЕТИ

**Полицијској станици
ЖИТИШТЕ**

Београд, фебруар 2012. године

ПОДАЦИ О ПОСЕТИ

ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА	Полицијска станица Житиште
РАЗЛОГ ПОСЕТЕ	Послови Националног механизма за превенцију тортуре у складу са чл. 2а Закона о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака („Сл. лист СЦГ - Међународни уговори“, бр. 16/2005 и 2/2006 и "Сл. гласник РС - Међународни уговори", бр. 7/2011
ЦИЉ ПОСЕТЕ	Одвраћање органа јавне власти и службених лица од било каквог облика злостављања или мучења, као и њиховог усмеравања на стварање услова и поступање према лицима лишеним слободе у складу са важећим прописима и стандардима, све у циљу превенције тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака.
ПОСЕТУ ОБАВИО	Заштитник грађана Покрајински омбудсман АП Војводине Београдски центар за људска права
ВРСТА ПОСЕТЕ	Редовна посета у складу са Планом посета Националног механизма за превенцију тортуре за 2012. годину
ВРЕМЕ ПОСЕТЕ	21. фебруар 2012. године
ЧЛАНОВИ ТИМА	Стеван Арамбашић, заменик покрајинског омбудсмана Мирјана Дрљачић-Сударевић виша саветница Заштитника грађана Бојан Гавриловић, представник Београдског центра за људска права Оршоља Дели Видач, саветница покрајинског омбудсмана Јелена Самарџић, млађа саветница Заштитника грађана

ОПШТИ ПОДАЦИ О ПОСЕЂЕНОЈ УСТАНОВИ ¹

Полицијска станица у саставу Полицијске управе Зрењанин	Полицијска станица Житиште	
Адреса	Иве Лоле Рибара бр:3	
Тел.	023/821-012	
Е-таП	компсзтр@муп	
Број лица којима је одређено задржавање у 2011. години	Због кривичног дела	-
	Због прекршаја	50
Број обављених лекарских прегледа задр	жаних лица у 2011. г.	100
Исхрана лица у време задржавања	није било	
Број задржаних лица којима је решењем суда одређен притвор у 2011. г.		1
Употреба средстава принуде од стране полицејских службеника у 2011. години	Физичка снага	-
	Службена палица	-
	Средства за везивање	-
	Ватрено оружје	-
Притужбе на поступање полицејских службеника у 2011. години	Број притужби	3
	Број основаних притужби	0
Дисциплински поступци за извршене дисциплинске преступе у 2011. години	Број поступака	23
	Изречених мера за тешке повреде	3
	Изречених мера за лаке повреде	7

САРАДЊА ОРГАНА

Тим Националног механизма за превенцију тортуре је у имао веома добру сарадњу са руководиоцима и службеним лицима у свим посеђеним објектима, укључујући брз и несметан присуп овим објектима као и увид у релевантну документацију. Такође је од стране органа добијени сви тражени подаци који су у извештају представљени табеларно.

ТОК ПОСЕТЕ

Посета Полицијској станици Житиште је започета разговором са замеником командира Дејаном Момчиловићем који је указао на основне проблеме са којима се полиција суочава када је у питању смештај лица према којима је одређено задржавање као што је неусловност просторија и непостојање видео надзора. Такође је истакао да се

¹ Подаци о броју задржаних лица, употреби средстава принуде, поднетих притужби и дисциплинских поступака који су представљени у табели Општи подаци о посеђеној установи представљају службене податке који су добијени од начелника Полицијске управе Зрењанин

у полицијској станици задржавају лица до 12 сати и да је један од проблема који је потребно што пре решити питање грејања просторија за задржавање. Посебно је похвалио сарадњу са Домом здравља Житиште где се врши преглед задржаних лица као и спремност лекара да по потреби, без одлагања, обаве преглед лица и у просторијама Полицијске станице.

Након разговора тим Националног механизма за превенцију тортуре је обишао просторије за задржавање и извршио увод у релевантну документацију.

ПРОСТОРИЈЕ ЗА ЗАДРЖАВАЊЕ – материјални услови

У склопу полицијске станице у Житишту, постоје две просторије за задржавање лица величине 1,5 м x 1,5м. У просторијама, нема природног светла, вештачко светло продире из ходника кроз рупе на лиму изнад врата и потпуно је неадекватно.

У просторијама нема мокрог чвора, WC је одвојен и њему се приступа из ходника на који излазе просторије. WC делује запустено и хигијена је незадовољавајућа.

Не постоји видео надзор нити систем за позивање чувара. Дежурни полицајац се позива гласом или лупањем, а место на коме се он налази је удаљено око 15 до 20 метара од самих просторија.

У обе просторије за задржавање постоје дрвене клупе које нису обложене. За сваки лежај - клупу обезбеђена су по два ћебета која делују чисто.

Под је бетонски прекривен старим линолеумом.

Хигијена просторија није задовољавајућа, неопходно је хигијенско кречење и фарбање врата.

У просторијама за задржавање не постоји било какав вид грејања.

Тим Националног механизма за превенцију тортуре уочио је да у овој полицијској станици постоји проблем позивања полиције, имајући у обзир релативну излованост и удаљеност просторија за задржавање. Полицајци обилазе задржана лица сваких 20 минута. Ипак, 2011 године имали су један покушај самоубиства када су затекли задржано лице како покушава да се обеси о уложак од браве користећи завој који је имао због повреде руке. То лице је одведено код лекара који га је потом пустио на слободу.

Ове просторије се користе за задржавање до 12 часова. Током овог периода задржаним лицима се не обезбеђује храна. Полицијско задржавање дуже од 12 часова спроводи се у просторијама Окружног затвора у Зрењанину.

ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА ЗАДРЖАНИХ ЛИЦА

Приликом обиласка просторија у њима није затечено ни једно задржано лице тако да се тим Националног механизма за превенцију тортуре о поштовању права задржаних лица информисао на основу увида у службену документацију и на основу разговора са овлашћеним службеним лицем.

Прегледом документације уочено је да је иста прегледна, да садржи сва релевантна документа која се односе на поступак према задржаном лицу. Решења о задржавању садрже све елементе предвиђене законом и из њих се може утврдити време и разлог задржавања, као и да су задржаном лицу саопштена његова права што је потврђено потписом задржаног лица.

У приложеној документацији се такође налази извештај о лекарском прегледу из кога се може закључити да се задржано лице прегледа од стране лекара пре доношења решења о задржавању, као и по престанку задржавања. Овакво поступање у Полицијској станици Житиште представља пример добре праксе и обезбеђује потпуно поштовање права лица лишених слободе на лекарски преглед.

Обавештавање задржаних лица о њиховим правима врши се усмено. Летак се дели само лицима задржаним по ЗКП-у.

Неопходно је променити овакву праксу и свим лицима који су приведени од стране полиције по било ком основу уручити летак са детаљним информацијама о правима задржаних лица. Овакав летак треба да постоји поред српског и енглеског језика и на језицима националних мањина које живе на простору Полицијске станице.

Потребно је посветити посебну пажњу да би се осигурало да лица лишена слободе разумеју своја права, а обавеза је полицијских службеника да се увере да је то тако у свакој конкретној ситуацији.

У Полицијској станици Житиште не постоји посебна књига евиденције о обиласку задржаних лица, већ се време обиласка за свако лице уписује у записнику о задржавању.

ПРЕПОРУКЕ

Ради отклањања уочених неправилности које је тим Националног механизма за превенцију тортуре уочио приликом обиласка просторија за задржавање у Полицијској станици Житиште, а у циљу заштите права лица лишених слободе као и њиховог положаја у складу са домаћим законодавством и међународним стандардима, потребно је:

1. У просторије за задржавање увести механизам за позивање полицијских службеника.²
2. Просторије за задржавање покрити системом видео надзора и обезбедити записивање и архивирање снимљеног материјала, а из разлога заштите безбедности задржаних лица и смањења ризика од насиља и других догађаја који могу угрозити сигурност.³
3. Обезбедити адекватан доток светлости уклањањем постојеће заштитне металне маске изнад улазних врата у просторију и заменити је са рашетком – мрежом подобном за пропуштање вештачке светлости у довољној мери.
4. Окречити просторије, офарбати улазна врата и поправити подове у обе просторије⁴
5. Редовно одржавати хигијену тоалета и на тај начин обезбедити да задржана лица обављају физиолошке потребе у чистим и пристојним условима
6. Омогућити задржаним лицима један оброк хране најкасније у року од 6 сати од момента лишења слободе, а у случају да задржавање траје дужи од 12 сати, задржаном лицу ће се обезбедити три obroка хране дневно (доручак, ручак и вечера). Такође је потребно обезбедити довољне количине воде за пиће у оригиналној пластичној амбалажи.

² препорука СРТ да све просторије за полицијско задржавање имају електрично звоно подобно да позове дежурног полицијског службеника у случају потребе (*лоше здравствено стање, жеђ, физиолошке и друге потребе*)

³ препорука СРТ упућена Влади Републике Србије 2011 године.

⁴ препорука СРТ из последњег обиласка Полицијске станице Житиште

7. Установити посебну евиденцију о обиласцима задржаних лица од стране полицијских службеника у коју ће се уносити подаци о физичком стању у коме се лице налази као и подаци о доношењу воде и хране.⁵
8. Поставити грејна тела у просторијама за задржавање и на тај начин обезбедити њихову примерену загрејаност у зимским условима.
9. Потребно је уручити летак са обавештењем о правима свим задржаним лицима а не само задржаним због сумње на извршење кривичних дела по Законнику о кривичном поступку. Летак са обавештењем о правима поред на српском и енглеском језику, треба да буде доступан и на језицима националних мањина које живе на територији коју покрива Полицијска станица. Задржано лице треба да потпише наведено обавештење у два примерка од којих један задржава лице лишено слободе а друго полиција.⁶

ЗАМЕНИК ЗАШТИТНИКА ГРАЂАНА

Милош Јанковић

---

⁵ важећи стандарди одређују да службена лица треба да врше стални надзор над лицима која су задржана, пре свега у циљу безбедности и задовољења њихових основних потреба (*здравствено стање, жеђ, физиолошке и друге потребе*).

⁶ препорука СРТ да је поред усменог обавештења које се одмах саопштава лицу пожељно да се лицима лишеним слободе што пре по доласку у станицу уручи формулар о правима која им припадају док су у полицијској станици и начину њиховог коришћења и то на језику који разумеју.